

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Свобода", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
Нью Йорк (212) 227-5250

PIK LXXXVIII Ч. 117.

ДЖЕРСІ СІТІ ІНЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 25-го ЧЕРВНЯ 1981

ЦЕНТІВ 25 CENTS

JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 25, 1981

No. 117. VOL. LXXXVIII

СЕНАТ ЗСА ПРИЙНЯВ РЕЗОЛЮЦІЮ У СПРАВІ РЕЛІГІЙНОЇ СВОБОДИ В УКРАЇНІ

Вашингтон. — Вашингтонське бюро Республіканської партії повідомило, що резолюція сенатора Беррі Голдвотера в справі церкви і релігійних переслідувань в Україні прийнята Сенатом і переслана до Палати репрезентантів. Разом зі сенатором Голдвотером коопон зорував цю резолюцію демократичний сенатор з Аризони Денніс ДеКончіні.

У своїй резолюції сенатор Голдвотер навізав до насильної спроби Москви і Російської Православної Церкви підпорядкувати собі християнські церкви в Україні. Однак тут, якщо йти за повідомленням з республіканської головної квартири, вкралися неточності. В тому повідомленні, а можливо також у резолюції змішано Українську Католицьку Церкву з Українською Автокефальною Православною Церквою в Україні. Росіяни намагалися ліквідувати обидві, вживаючи до цього як інструменту Руську Православну Церкву. Тільки що у випадку Української Автокефальної Православної Церкви їм це вдалося, а у випадку Укра-

їнської Католицької Церкви — ні.

Протизаконний й самозванчий так званий "собор", скликаний з ініціативи НКВД у Львові 1946 року, "схвалив" ліквідацію Української Католицької Церкви, але це його рішення залишилося на папері. Тільки деякі священники перейшли на службу до Російської Православної Церкви, а більшість, як миряни, залишилися вірні Українській Католицькій Церкві. Зате ні один Владика не перейшов до цієї російської церкви, й усі вони загинули в Сибіру на конці, а врятовано тільки Митрополита, а тепер Патріарха й Кардинала Йосифа Сліпого завдяки найвищій закордонній інтервенції. Сьогодні Українська Католицька Церква поза залізною заслоною живе у катакомбах. У підпіллі діють сотні її священнослужителів, яких ведуть їхні підпіллі єпископи.

До якої міри ясно представлені ці справи у резолюції сенатора Голдвотера, не можна сказати, не маючи оригінального й повного тексту на руках.

Володимира Гетманського переобрано на голову Окружного Комітету Відділів УНС

Бостон, Масс. — У неділю, 31-го травня ц.р., тут в залі української католицької церкви відбулися річні загальні збори Окружного Комітету. Збори відкрив голова Окружжя Володимир Гетманський, привітав о. о. едана Петра Огірка, голову організатора Василя Оріховського та всіх присутніх. Збори почато молитвою, а потім хвилюючі мовчання вшановано пам'яті померлих членів Окружжя.

Протокол з останніх річних зборів, який відчитав Дмитро Галонжжа, прийнято без зміни. Голова Окружжя В. Гетманський звітував за працю Окружжя, як теж подав звіт з його участі у союзних та громадських імпрезах. Касир Окружжя Михайло Франківський був відсутній на зборах, і тому не було касового звіту. Голова Контрольної Комісії д-р Іван Дідюк попросив збори ухвалити абсолютну уступачу Управі хоч не було проведеної контролю, але це буде зроблено невдовзі.

Після цього відбулися вибори в Окружну Управу, яку знову очолив Володимир Гетманський, перевибрано у такому складі: заступник — Василь Мігован; секретар — Дмитро Галонжжа; касир — Дмитро Мельник. Контрольну Комісію поновлено очолив д-р Іван Дідюк, а на членів вибрано Анну Ремік і Йосифа Ірху.

Предсидник зборів попросив до слова представника Головного Екзекутивного Комітету УНС, головного організатора В. Оріховського. В. Оріховський у своєму слові найбільше уваги присвятив справам УНСОюзу, згадав його роль та діяльність для добра своїх членів і української спільноти в минулому, тепер і в майбутньому. Подав точний виказ пожежертв, які дає Союз на громадські молоді та харитативні цілі. А накінець заклик до єдності та посиленої організаційної праці.

Після слова головного організатора вив'язалася жвава дискусія, у якій заторкнено цілий ряд громадських та союзних питань.

Володимир Гетманський

Найбільше уваги присвячено подіям, які заіснювали під час і після XIII Конгресу Українців Америки. Були нарікання на членів Головного Уряду УНС за їхню настанову до УНКА, на "Свободу", що вона, мовляв, стала односторонньою і не поміщує звідомлень УНКА, а натомість містить статті таких редакторів як Іван Кедрич, Антін Драган, Іван Смолий і інших; що "Свобода" фаворизує Комітет за Правопорядок в УНКА, а не поміщує статей, які критикують згаданий Комітет. На цю тему забрали голос Володимир Гетманський, мгр Орест Шудлюк, Дмитро Мельник, д-р Іван Дідюк, а союзні справи порушили В. Гетманський і Й. Ірха.

На всі питання давав відповіді головний організатор. При тому він попросив не поширювати невідомі віднік чуток про членів Головного Уряду, чи про щоденник "Свободу", бо це не приноситиме жадної користі УНСОюзові, а навпаки, її ще більш розбиває. Під теперішню пору нам потрібна єдність, а не розбиття. Просив забути про непорозуміння, а взятися до посиленої організаційної праці, щоб підсилити УНСОюз, бо сильний Союз принесе користь українській спільноті.

Збори закрито молитвою, а тоді голова Окружжя запросив присутніх до перекуски, яку приготували Юлія Гетманська, Анна Ірха, Ярослава Галонжжа та Ярослава Шудлюк.

СТРАЙК, ЩО ЗАГРОЖУВАВ повітряним лініям в ЗСА і був би стримав 14,200 полетів літаків денно, не відбудеться. Принаймні такі вигляди існують тепер, коли вдалося тимчасово домовитися з повітряними контролерами, юнія яких планувала страйк, що мав був початися в понеділок, 22-го червня, і охопити всю країну. Тим часом Уряд погодився на засадничі вимоги юнії контролерів, і це буде коштувати Урядові 40 мільйонів доларів.

Лікарі зідентифікували недугу Папи

Ватикан. — Негайно після прибуття до медичного центру Джемеллі Папа Іван Павло II був підданий докладним лікарським оглядам. Після всебічної аналізи його стану лікарі однодушно ствердили, що йдеться про плеврит правої легене. Власне це було причиною постійної високої гарячки.

Після ствердження характеру недуги лікарі зразу застосували відповідні заходи й медикаменти. Це вже в короткому часі поліпшило здоровельний стан Папи. Однак, лікарі ще не

зовсім певні, що було причиною захворювання Папи на плеврит. Це є однією з причин того, що лікарі далі досліджують фізичний стан Папи.

Важко дотеперішні перевірки підтвердили ранішу оцінку лікарів, що немає ніякої серйозної небезпеки для здоров'я Папи, й сучасна медицина без труднощів впорядується з його теперішньою недугою. Наступного дня після прибуття до шпиталю Папа відправив у своїй кімнаті в шпиталі Богослуження в послуженні декількох священників.

Прокуратура в Ірані видала наказ арешту президента

Тегран, Іран. — Іранський парламент на своєму пленарному засіданні вирішив більшістю 177 голосів проти одного та з одним удержанням визнати президента Абольгасана Бані-Садра некомпетентним і нездатним виконувати обов'язки президента Ірану. Аятолла Хомейні згідно з повноваженнями, застеревивши йому конституційно, має тепер право остаточно позбавити Бані-Садра того посту. Не чекаючи на рішення аятолли Хомейні, прокуратор Алі Колдусі видав наказ всім поліційним станіям та урядам безпеки й порядку арештувати Бані-Садра, де тільки він появи-

в. Як наслідок реагувати на загошення режиму й провадження поширеного терору, годі передбачити. Інформаційне агентство Парс повідомило, що в цілому радій міст почалися зуличні виступи, які полі іні частини й ісламські о...ронники мусили розганяти силою. До тих міст належать Загдан, Бебеган, Банадар Аббас, Мешед, Шіраз, Гамада, а навіть столиця й місце постійного перебування аятолли Хомейні — Кум. Відбулися зуличні виступи і в прифронтовій полісі, головне в Ахвазі.

Місце теперішнього побуту Бані-Садра зовсім невідоме. Навіть невідомо, чи він є в Ірані, чи вже вдалося йому втекти за кордон. Іранська поліція арештувала його жінку, але після короткого часу випустили її знову. Трійка, яка буде тимчасово виконувати обов'язки президента країни — Гаятоліслам Рафсанджані, предсидник парламенту, Мохамед Алі Раджаї, прем'єр, та аятолла Мохаммед Бегешт, лідер ісламської республіканської партії — виконуватимуть ті обов'язки до вибору нового президента. Коли мають бути нові вибори президента — невідомо.

В СЛІД ЗА ФРАНЦУЗЬКИМИ СОЦІАЛІСТАМИ італійські також почали швидко прибирати на силах. В останніх виборах до різних провінційних установ голоси, віддані за соціалістичних кандидатів, майже подвоїлися. Коли в останніх виборах коло 12 відсотків всіх відданих голосів припали на соціалістичних кандидатів, то при теперішніх провінційних виборах відданих на соціалістичних кандидатів голосів було вже 25 відсотка, тобто вони майже подвоїлися. Комуністи втримали свій дотеперішній стан посідання і посадинок Риму буде далі комуніст.

ТАБОРОВИКИ — ПЕРШІ ГОСТІ СОЮЗІВКИ В НОВОМУ СЕЗОНІ

Союзівка. — Понад 60 хлопців і дівчат з-понад 15-ох стейтів ЗСА є першими гостями цієї оселі УНСоюзу в новому літньому сезоні.

Біля 50 юнаків і юначок у віці від 12 до 18 років беруть участь в тенісовому таборі, який розпочався в суботу, 20-го червня, і триватиме до середи по полудні, 1-го липня. Вони вправляють у п'ятьох групах, залежно від рівня гри, у двогодинних навчальних сесіях тричі на день. Крім тенісових лекцій, які включають всі аспекти гри, програма включає ще щоденні біги й руханку, навчальні і розважальні фізичні й інші види спорту, зокрема плавання, відвідування футболь. Табір провадять, як і в минулих роках, Зенон Снілик і Юрій Савчак, а їм допомагають Ігор Луків, Роман і Арета Ракочі та молодший асистент Адриан Кутко.

На дитячий табір у затишному павільйоні "Львів" прибуло 17 дівчат у віці від 7 до 11 років. Крім фізкультурних вправ, таборівки вивчають українські вірші і пісні, займаються малюванням, приготуванням скечів на мистецьку програму, якою вони закінчують таборування в суботу,

Учасники тенісового табору на кортах Союзівки.

4-го липня. Табором провадить Стефа Гаврилюк, а їй допомагають: бунчужна Ляля Кармазин, сестрички — Наталка і Маріянка Гаврилюк, Анізія Кармазин, Катя Тарашук і Христия Сапієнза.

Під час відкриття табору в неділю, 21-го червня, до молодих учасників коротко промовила заступниця головного предсидника УНСоюзу Марія Душник, вітаючи їх на оселі в імені Головного Екзекутивного Комітету і бажаючи гарного перебування на Союзівці.

МОСКВА АТАКУЄ ЗАХІДНЮ НІМЕЧЧИНУ

Москва. — Відзначаючи сорокову річницю початку совєтсько-гітлерівської війни московська пропаганда машина, а в першу чергу партійний офіціоз "Правда" почали атакувати Західню Німеччину і її політику. Москва не може стерпіти, що Західня Німеччина намагається вести самостійну політику й не оглядається на вимоги, що їх висуває Кремль.

Речник Кремля Леонід Замятін пішов так далеко, що закинув Західній Німеччині відродження гітлерівських настроїв та пробував доказати, що власне відродження і зріст тих настроїв є в основі прихильної постанови Бонну до Польщі і сучасних ферментів у ній. "Правда" зі свого боку висловила переконання, що Західня

Німеччина, "зближається до небезпечної лінії", поза якою починається анти-совєтська політика й зріст

Комуністи ввійшли до уряду Франції

Париж, Франція. — Після чотирогодинних розмов у головній квартирі КПФ у Парижі соціалістичні й комуністичні лідери не договорилися остаточно в справі міністерських портфелів для членів комуністичної партії. Однак заяви керівних діячів соціалістичної партії, як і голоси добре поінформованих пресових органів указують на те, що соціалісти в засади погодилися на вхід комуністів до уряду.

Вхід комуністів до уряду у Франції стане великим переломом в Європі. Жве від десяти років помірковані уряди європейських країн послідовно уникали того, щоб прийняти комуністів у свій склад, хоч у деяких випадках комуністи творили численні парламентарні фракції. Особливо в Італії, де комуністична партія друга після християнських демократів по величині, Енріко Берлінгер, лідер комуністів, вів постійну кампанію за здобуття місць у кабінеті міністрів. У цій шлі він домовився з християнськими демократами, підтримував їхні різні політичні проекти, але християнські демократи не зважувалися на включення комуністів в уряд, зате давали їм різні прерогативи, особливо в парламенті. Це однак, комуністів не вдово-

„Я МАЮ ВСІ ПІДСТАВИ ВВАЖАТИ СЕБЕ ЗАКЛАДНИКОМ ЦК КПСС,” — КАЖЕ В. ЧОРНОВІЛ

Копію цього листа В. Чорновола до Президії XXVI з'їзду КПСС, надіслала до редакції Раїса Мороз разом із власною статтею, яку містимо також у цьому числі "Свободи" на 2-ій сторінці. — ред.

„ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Провокація, влаштована 9-го квітня (1980 року) в Якутії, де докінчував політичне заслання, і подальша фабрикація мого „кримінальної справи” не могли бути здійснені за ініціативою місцевих органів влади. Я — не безімянна особа в рядях жорстоко переслідуваної в СССР легальної політичної опозиції. На раді мов світу друкувалася моя публіцистика: останній документальний твір про радянський політбачер примусової праці з'явився в англійському перекладі всього за кілька тижнів до нового арешту і, без сумніву, його прискорив. Певним етапом національно-демократичного руху на Україні при початку 70-их років був редагований мною позацензурний журнал „Український вісник”. Як журналіста і публіциста мене в 1978 році прийнято почесним членом голландської секції Пенклубу, відзначено англійською журналістською премією 1975 року. За те ж саме мене, „відзначено” двома вирояками радянських судів на чисто політичних процесах у 1967 і в 1973 роках. У політбачерах Мордовії, де мене тримали з 1973 по 1978 рік, я був одним із фундаторів щорічного Дня солідарності з українськими політ'язнями 12-го січня, одним з організаторів боротьби за статус політ'язня, проект якого я написав, та інших колективних акцій. Незадовго до останнього арешту була оприлюднена моя заява про вступ до Української Гельсінкської Групи із закликом

В'ячеслав Чорновіл

наслідувати мій приклад. Тому розумію, що ризикую для престижу органів радянського правосуддя рішення штучно перетворити мене в кримінального злочинця, морально дискредитувати мене і обстоювані мною ідеї, зфабрикувавши огидне звинувачення в „спробі згвалтування”, приймалося не на рівні прокурора приполярного містечка Мірного, котрий формально санкціонував мій арешт.

Що я став жертвою п'яної широкої операції по придушенню вільномудства, свідчить і засудження за фальшивими звинуваченнями в хуліганстві, опори владі, спробі згвалтування і подібних кримінальних злочинах цілої групи учасників Гельсінкського руху, найбільше на Україні.

Не доводилося сумніватися, що цей прийом політичного гангстеризму, який приходить на зміну

(Продовження на ст. 3)

В Америці

НАЙБЛИЖЧІ СПІВРОБІТНИКИ президента Рональда Регана повідомили, що Білий Дім планує перестроювати Департамент преси й інформації у зв'язку з тим, що пресовий секретар Білого Дому Джеймс Брейді, який в атентаті на Президента був поважно поранений в голову і невідомо, коли повернеться до активної служби, якщо взагалі повернеться. Лері Спікс, який є одним із заступників пресового секретаря, буде номінований першим заступником Брейді, перенесеться до його бюро, де він буде урядувати аж до часу есентуального приходу Брейді до активної служби. Загально сподівається, що Спікс буде тепер головним речником Білого Дому у справах інформації, а у випадку непрацездатності Брейді його есентуальним наслідником. Поінформовані особи кажуть, що також будуть пороблені інші пересування.

ВЕЛЕТЕНСЬКІ ПОЖЕЖІ, які в теплі місяці навідувають ЗСА, зокрема стейт Каліфорнія, вже знову загрожують каліфорнійцям. Одного тільки дня, в понеділок, 22-го червня, 50 миль від Сан Франсіско, в Напа, згоріло 39 домів. Вогонь горів і горить досі безконтрольно, а дим можна бачити на віддалі 50 миль від пожежі, в самому Сан Франсіско. В цьому одному вогні вигоріло 20,000 акрів площі дозжовно 10-ти миль. Деякі будинки, що згоріли, були оселями заможних американців, що заплатили за ці свої оселі по півмільйона чи чвертьмільйона доларів. Вогонь — підозрілого походження, викликаний, здається, підпалювачами.

У світі

В НАЙРОБІ, КЕНІЯ, ВІДБУВАЄТЬСЯ конференція держав Організації африканської єдності. До цієї організації належать 50 створених у недавньому часі африканських держав. Одною із головних цілей цієї конференції було створити хартію людських прав у редакції членів Організації африканської єдності. Однак, не зважаючи на всі зусилля, дотепер не вдалося узгодити позицій різних учасників конференції. Конференція працює під тиском часу, бо за декілька днів відбудеться „зустріч на вершинах” у особах президентів держав, які входять у склад Організації африканської єдності, а конференція мала б приготувати готовий текст цієї хартії. Учасники конференції дотепер ще не вирішили, чи взяти за підставу своїх ухвал європейське розуміння людських прав і людської гідності, чи загальні принципи універсальної декларації ООН про людські права.

ЛОНДОН, СТОЛИЦЯ АНГЛІЇ, СТАЄ ЩОРАЗ частіше місцем вуличних демонстрацій і сутичок. Останньою ці демонстрації почали набирати расовий характер. Імігранти з Азії й Африки, які мають труднощі асимілюватися з англійським суспільством, нелегко знаходять працю, не знають англійської мови, виявляють своє невдоволення, виходячи на вулиці демонструвати. Остання демонстрація для відміни була демонстрацією мододі в дільниці Пекгем. Демонстранти почали наїхати господарські приміщення, житлові улаштування тощо, а коли прибула поліція, заатакували й її.

Молодечий дівочий табір біля пам'ятника Лесі Українки.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Послідовність приносить наслідки

Основним заходом проти політики попереднього президента ЗСА Джиммі Картера було це, що його поступування було непослідовне, що він постійно робив зигзаки, відступав від повзятих рішень, міняв рішення та що він наперемінно стосувався рішучість і поблагливість. Тактична гра, зигзаки — це самозрозуміла метода поступування у політиці; чого не можна осягнути прямим шляхом, до того треба маневру — це все самозрозуміле. Однак в закиді попередньому Президентові — мова не про методи, а про його цілі, про моральну поставу та про фундаменти його політики. Новий президент Роналд Реган на протязі півроку виявив якраз протилежний характер своєї політики, а саме її послідовність. Досвід показує, що навіть у дуже складних ситуаціях ця послідовність приносить позитивні наслідки.

Керівні дії політики ЗСА на протязі довгих десятиліть допустили до того, що Москва і відношення до неї з боку Вашингтону стали в центрі американської політичної думки й діяльності. В той час, коли СССР — це тільки один з елементів і то не найважливіший. Москва — головний противник ЗСА, але поза Москвою є цілий ряд інших відтінків і інших завдань, які в ніякому разі не можуть бути в тіні відносин до Москви.

Москва дуже добре розуміла користі з витвореного стану і тому намагалася, якщо було треба — натиском, а якщо було треба — підступом, або маневром, або навіть малими тактичними уступками стояти в центрі уваги Америки. Коли прийшов новий президент у ЗСА, Л. Брежнев поспішився зразу запропонувати якнайбільш офіційно „зустріч на вершинах“. План у нього був простий: продовжити пов'язання ЗСА з Москвою. Втримати той стан, у якому Москва відіграє центральну роль в американській політиці. Однак цим разом аж ніяк не вишло. Не зважаючи на натиск різних американських союзників — Франції, Західної Німеччини й інших європейських держав, але треба признати з винятком Англії і її прем'єра Маргарет Тачер — з Вашингтону та особисто від президента Регана падала та сама спокійна, чемна але рішуча відповідь: так, коли приїде час, відбудеться і та зустріч. Але вона не найважливіша і не єдина в програмі політики нового Президента і його Уряду.

У міжчасі американська політика мала й має інші завдання. Вона мусить відновити союзні пов'язання з різними державами світу, поправити співпрацю з іншими, створити надійну оборонну систему і відповідні умови для дальшого розвитку і ЗСА і інших країн світу.

Послідовна політика Вашингтону і її рішучі заходи для створення тієї оборонної системи проти московського імперіалізму вже в короткому часі принесли очевидні наслідки. Озброєна до зубів Москва побачила своє безсилля і безсилля мільйонів тонн сталі й інших металів перелитих і перекованих у її танки і інші роди зброї. Власне з того почуття безсилля витікає безперервний потік пропозицій Москви при кожній нагоді розпочати розмови з Вашингтоном. Ціль тих розмов завжди та сама: з одного боку припинити, або принаймні сповільнити творення тієї оборонної системи, а з другого наново зв'язати ЗСА з Москвою, щоб якраз між ними відбувалися всі найважливіші справи та щоб між ними западали найосновніші рішення.

Московські політики терпеливі. Не зважаючи на всі відмови, а навіть на прямі виступи Америки проти Москви, вони далі пропонують. І знову на бенкеті у честь бельгійського міністра закордонних справ Шарля-Фердинанда Нотомба Громико заспівав той самої. Він говорив і декілька разів повторював: „Що нам потрібно під сучасну пору — це розмови про суттєві проблеми, а не як поводитися у переговорах. Факт, що ЗСА взяла напрям на переведення у життя своїх планів приміщення своїх ракет у Західній Європі за всяку ціну. І власне цьому, а не тільки самим розмовам, слід дати першенство. Потрібно і можливо — підкреслюю потрібно і можливо — є добитися звороту до стримання зброєних переговорів і осягнення роззброєння“.

Ми таки дуже віримо, що Москві „потрібно розмови про суттєві проблеми“ з Вашингтоном. І вони прийдуть. Напевно прийдуть, тоді коли приїде час на них. Коли відбудуться розмови і налагодяться справи з Токіо і Пекіном, Західною Європою і державами Середньої й Південної Америки — тоді приїде час на розмови з Москвою, можливі, навіть „на вершинах“. А стосовно роззброєння, про яке говорив Громико, то також справляється: Москва хоче говорити про припинення давати зброю, бо сама озброївшись до крайніх меж може в такій ситуації говорити про роззброєння. Вашингтон має пряму і ширшу відповідь: роззброїться до такого стану, який був перед тим, повернеться попередню рівновагу в зброєнні, а тоді можна буде говорити й договорюватися. Але Москва на це не піде. Вона бо не хоче роззброєння, ані ширших розмов, вона хоче ще раз зупинити партнера. Та це цим разом їй не пощастить.

Закордонне представництво Української Гельсінської групи одержало копію Відкритого листа з лютого 1981 року відомого українського журналіста і політика, члена Української Гельсінської групи, сприявального до ХХУІ з'їзду КПСС. Хочу скористатися нагодою, щоб коротко змалювати цю небуденну постанку, розповісти про Вячеслава Чорновола. Не буду перелічувати його біографічних даних чи перераховувати кількість його арештів і присудів, як це, звичайно, робиться тут при поданні подібних повідомлень. Про Чорновола друкувалося досить матеріалів і кожний зацікавлений може довідатися про такі речі сам. Мені лише хотілося б, як один із його найближчих приятелів, поділитися враженнями про його особу, спробувати визначити його внесок та місце в національно-демократичному русі в Україні на протязі останніх двох десятиліть. Бо, як мені здається, саме про нього до болі мало знають і майже нічого не діється серед українців у вільному світі на його оборону.

Беззбройна, але менш кривава, беззбройна, проте не менш жорстока боротьба цвіт українського народу з панівним нелюдським режимом дала на протязі останніх двох десятиліть років багато яскравих імен: Іван Світличний, Іван Дзюба, Василь Стус, Олександр Тихий, Лево Лук'яненко, Микола Руденко, Євген Сверстюк, Микола Горбаль та багато інших відомих і менш відомих прізвищ. Траплялися серед цих людей такі, що не витримували тиску й нерівної боротьби й калялися, інші, стомившись, відходили. Одні відходили

Нова економічна політика теперішнього Уряду ЗСА у Вашингтоні зовсім не нова, а також вона ще не є перевіреною економічною теорією. Це радше мішанина старих і нових господарських ідей. Тому з цієї точки погляду ризик господарської реформи країни не є таке велике, як деякі критики його вважають. Але знову з другого боку не треба надіятися на великі успіхи цієї нової економічної політики.

Сьогоднішній економічний напрям не можна визначити прямою лінією, зокрема в такій промислово-розвиненій країні, як ЗСА. В господарському комплексі різних проблем є час розвою і занепаду. Перед економістами-дослідниками — розв'язка складних господарських проблем, головною із-за нерівномірного розміщення мінеральних і сировинних, кінцевої в господарській активності. Коріння господарської нестабільності розрослися уже давніше, тому сьогоднішні урядові і приватні чинники визнали, що економіка країни вимагає реформи, а з цим роблять усі заходи, щоб її уздоровити. Ідея господарської реформи зокрема була наголошена в часі виборчої реторики на президента ЗСА в

Paica Мороз

РЯТУЙМО В. ЧОРНОВОЛА!

в родинний затишок, у спокій, інші — на довгі роки в тюрми й табори. На їхнє місце приходили інші, перебираючи естафету. Прізвище Вячеслава Чорновола, з'явившись раз на обрії українського руху на самих його початках, вже більше з нього не зникло. Але навіть і серед тих, хто не відійшов, не відступився, стояв і продовжує стояти на символічних барикадах боротьби, постать Чорновола без перебільшення (хвіба що поруч з постаттю Лева Лук'яненка) — найяскравіша, а його внесок у ідею звільнення українського народу від духовного рабства (не применшуючи внеску інших) — найвагоміший. Деякі із своїх заслуг в українському національно-демократичному русі він називав у своєму відкритому листі до ХХУІ з'їзду КПСС, і це він пише з виразною метою і не з бажання почванитися: насправді, він не перелічує і десятої долі того, що зробив для руху в цілому і для кожного з нас зокрема.

Кмітливий і винахідливий, дотепний і чарівний у щоденному житті, Славо Чорновол, де б не перебував одразу ж ставав магнетом, що притягає і згуртовує людей. Треба було бути там, поруч із ним, щоб оцінити його як людину, найкращого порядника і вірного друга-приятеля у найскрутніших обставинах. У короткі проміжки між арештами та засудженнями він був для нас всім: натхненником і редактором наших заяв і протестів (мою першу заяву на оборону ув'язне-

ного чоловіка, яка пізніше опинилася тут, за океаном, він, бачачи мою безпорадність у написанні подібних речей, сів і написав власноручно, а ж лише переписала підписала і відправила її в різні установи), організатором матеріальної допомоги родинам ув'язнених, батьком і „матір'ю“ для всіх нас, дружин політ'язнів. Його дружнє плече було завжди нагогою підтримати і прихистити покривджених і переслідуваних.

Також в славі живив Вячеслав і в Мордовських таборах: недурно ж політ'язні називали його жартома „зеківським генералом“. Він захищав і своє дипломатією не раз рятівав від вертога й запального Василя Стуса від зайвих цукрувань і переслідувань табірної адміністрації, а коли треба було, то сидів і шив кілька пар рукавичок невідомого нікому політ'язня-побратима Долішнього, якому через невиконання плану відмовляли у побаченні з рідними. Не було в нього ніякого чванства й пози, хоч свою роль і собі ціню він, звичайно, знав і усвідомлював.

Не помилюся, коли скажу, що більшість ідей і найефективніших починань у практиці й філософії українського руху опору належить Чорноволу. Мало хто тут може оцінити, якої мукості треба було, щоб взяти на себе редагування „Українського вісника“, коли кагебисти на саму лише згадку про „Вісник“ синіли від люті, уважаючи його чи не найгіршою „крамолою“. І якої винахідливості треба було, щоб у таких ней-

мовірних умовах постійно цукрування, слідування й переслідування продовжувати його випускати!

Ще не на часі прилюднювати всього того, що Чорновол зробив чи написав. Деякі з найперших і найяскравіших викривальних творів українського самвидаву належать перу Вячеслава Чорновола. Ідею бойкоту незаконних закритих судів над українським вільномудством і відмову свідчити на таких судах започаткував і вперше здійснив Чорновол. Численні заяви на захист ув'язнених, протести проти беззаконня й російського шовінізму на Україні, — усього тут не перерахувати, проти чого піднімав свій мужній голос Вячеслав Чорновол.

За нормальних умов своєї власної держави Україна б мала в особі Вячеслава Чорновола блискучого публіциста, не перебільшуючи, талановитого державного діяча з усіма належними атрибутами: глибокою мудрістю, толерантністю, безстрашністю, умінням швидко й безпомилково зорієнтуватися в найскладнішій ситуації. І ось така незвичайно чинна людина приречена на роль вічного в'язня, на постове інтелектуальне і духовне зубожіння, на роль „пропашної сили“.

Прізвище Вячеслава Чорновола серед не-українців відоме. Його ім'я як українського опозиційного журналіста чи не найперше з'явилось в англійській пресі у зв'язку з опублікуванням його праці „Лихо з розуму“.

Залишилося тільки, щоб і українська громада у вільному світі оцінила свого великого земляка і доклала всіх зусиль, щоб врятувати його від загибелі.

Михайло Ільків

НОВА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА

1980 році.

Найважливішою справою нової економічної політики Уряду ЗСА — це збалансування федерального бюджету, засобом сповільнення випуску грошей. Від часу Другої світової війни федеральний бюджет 29 разів був дефіцитним. У такій ситуації Уряд мусив позичати гроші на покриття заборговування. Випуск грошей збільшував фінансові резерви кожного року значно скорше, що й рист продуктивності, що в основному поглиблювало інфляцію. З другого боку урядові позички зменшували кредити для приватного господарського сектора, що в результаті причинилося до занепаду народного господарства. Забагато грошей в обороті у відношенні до господарських діб — збільшувало ціни на товари, це зніжало переверне правило ринку. Тому національна монетарна реформа вимагала такого напрямку фінансової політики країни, в якому продукція балисявала б рист грошей. Сповідальний рист інфляції можна тільки через змен-

шення випуску грошей на ринку.

У промислово заавансованих країнах звичайним правилом ринку є те, що продуктивність витворення своєї власної потреби. Якщо подача (пропозиція) товарів на ринок залишається не проданою, тоді ціни на надвишку товарів знижуються до рівня, за які їх продають. Не продані товари означаються, що консумція зменшується, натомість ошадності повинні б збільшуватися. Збільшення ошадностей повинно бути стимулом до зниження відсоткового ступеня, при тому також збільшення інвестицій в економіку країни. Таке економічне коливання повинно б збільшувати затруднення робітництва. На довгу мету ця складна і експериментальна нова економічна політика повинна б себе виправдати. Моральну відповідальність за успішну реалізацію такої економічної концепції повинен нести приватний господарський сектор, з тим, однак, що роль федеральної контролю повинна бути зредуквана.

Центральним пунктом

такого напрямку нової економічної політики була б реформа податкової системи. Зниження податків повинно б бути стимулом до збільшення продукції, через збільшення консументами комерційної активності.

Високі податки звичайно бльовують господарський рист. Робітників погодитися тяжче працювати, якщо з цього матиме більшу користь. З другого боку, нижчі податки збільшать інвестиції у розбудову нових і поширення старих підприємств. Цього роду господарські поліпшення повинні б модифікувати економіку в користь збільшення продукції. У відповідь збільшення податків товарів на ринку повинно знизити ціни на товари, та зменшити інфляцію. Отже, теоретично нова економічна політика виглядала всесторонньо охоплюючою і практичною. При тому, якщо бюджет буде збалансований, тоді цінність долара піднесеться, а зменшиться рист грошей без обмеження на кредит. Зменшення податків повинно б бути заохотою до збільшення продукції, інвестицій у підприємства та зменшення інфляції, або

(Закінчення на стор. 4)

Лука Луців

ЧИ ЦЕ МОЯ ОСТАННЯ КНИЖКА?

Маю на думці книжку, що називається „Література і життя“, яка шойно появилася у Видавництві УНС „Свобода“ і має 480 сторінок. Уже сам заголовок свідчить про те, що я думаю про можливість появи ще однієї моєї книжки, але в якому Видавництві, бо „Свобода“ видає мені досі вже такі книжки: про Шашкевича, Кобилянську, про УСС, Івана Франка, Тараса Шевченка й Василя Стефаника, а тепер ще й „Літературу і життя“. Це рекорд у цьому Видавництві! Це може декому не подобатися, але я легко можу поділитися із заздрисими своїми прибутками, а навіть і „славою“, яку Шевченко звав „задріпанкою п'яною“, якщо б такі заздрисі знайшлися...

А тепер кілька слів про свою нову книжку, про яку її редактор Антін Драган сказав, що вона могла б придітася нашим школам українського й безпомилково зорієнтуватися в найскладнішій ситуації. І ось така незвичайно чинна людина приречена на роль вічного в'язня, на постове інтелектуальне і духовне зубожіння, на роль „пропашної сили“.

Прізвище Вячеслава Чорновола серед не-українців відоме. Його ім'я як українського опозиційного журналіста чи не найперше з'явилось в англійській пресі у зв'язку з опублікуванням його праці „Лихо з розуму“.

Залишилося тільки, щоб і українська громада у вільному світі оцінила свого великого земляка і доклала всіх зусиль, щоб врятувати його від загибелі.

Залишилося тільки, щоб і українська громада у вільному світі оцінила свого великого земляка і доклала всіх зусиль, щоб врятувати його від загибелі.

про те, щоб подобатися, лише вибраним. Я вдолений тим, що можу інформувати читачів „Свободи“ про нашу літературу в поневоленій Україні й у вільному світі, як я це бачу із численних листів від них, вдоволені того, що я роблю. Не місцють наводити голоси признання для мене, згадаю тільки про два голоси, які я мав від двох осіб, бо вони походили від зовсім об'єктивних осіб. Покійний Митрополит Шморонік сказав мені, під час перебування у Брукліні, що він подивлявся мене, що я „можу стільки книжок читати і про них писати“. Відомий читачам „Свободи“ жид, чи як кажуть, євреї, Йосиф Шварц, писав мені, що він сумнівався, чи знайдесть хтось між українцями, хто продовжував би мою працю, коли я припиню її робити... Наш часопис не може належно винагороджувати за рецензії книжки, на яку, деколи треба витратити і кільканадцять годин... Та залишилося, як дехто може подумати, самохвальство, вертаючися до моїх рецензій. Ось уривок із рецензії на книжку Івана Керницького (відомого всім Ікер), яка виїшла була у Львові 1934 року під назвою „Святоїваські вогні“. „В цій книжці такі оповідання, як „Стара хата“, „Коладник“ і „Спомин“ можуть нагадувати в нашій літературі Стефаника та вже саме поставлення 20-літнього автора поруч автора „Мого слова“ є для Керницького найбільшим признанням. Боїмося тільки, щоб молоденький автор не спочив на лаврах після тих дитячих, які є в „Передмові“ („правдивий письменник з крові і кости“, що „вродився для відзначень!“). Він повинен пам'ятати, що великий Франко написав: „поета семпер тіро“.

У цій книжці подана ще й „Бібліографія“ писаня автора на сторінках 449-466. Закінчує цю мою книжку коротка автобіографія під заголовком „Трохи про себе самого“ (ст. 467-480).

На жаль, при місці помішаний в одному місці сторінки, і читачі муситимуть при читанні не це уважати. Це є для мене дуже неприємне, бо ж я працював для цієї друкарні понад 18 років. Та всіяко буває на цьому світі... Я тепер вже від десяти років не працюю у „Свободі“, тільки до неї дописую...

Наприкінці треба б відповісти на запит, поставлений в заголовку цієї статті. „Література і життя“ могла б не бути моєю останньою книжкою, якщо б знайшовся хтось такий, що видав би, вже мою напевно останню книжку, в якій були б надруковані ті всі мої рецензії, що друкувались в „Свободі“ вже від кількох років. Мої

(Закінчення на стор. 4)

Микола Кушніренко

ВОЛОДИМИР ВИННИЧЕНКО ЯК ПИСЬМЕННИК У СПОГАДАХ СУЧАСНИКІВ

I

У статті „Чорна пантера“ і „чорна пляма на совісті“ („Свобода“, ч. 74 18-го квітня ц. р.) Марта Тарнавська запитує: „Чи можлива така дивовижа, як великий письменник, що його не читають і не знають читачі власного народу?“ Це запитання стосується Володимира Винниченка. Шановна авторка ставить ще й такі питання: „Хто винен в тому, що Винниченко невідомий кільком поколінням українських читачів?“ „Хто заподіяв такий каригідний злочин українській культурі? Хто зробив таку кривду моему поколінню?“ (що не читало Винниченка).

Постарасяє відповісти на ці надто гострі запитання. На друге з них можна відповісти коротко: „Винен“ сам Винниченко, що його творчість перестала цікавити українські читачі, а на європейських сценах його п'єси не втрималися. Із цієї відповіді, котру ніяке обгрунтування, впливають й інші. Отже ніхто ніякого „злочину“ не заподіяв у зв'язку з незацікавленістю Винниченковою творчістю і „кривді“ особливій також від цього нікому не було. Своєю особистою кривдою авторка вже направила, прочитавши Винниченкові твори, що ними захоплювалися. Але література — це рід мистецтва, у ньому нема абсолютних і точних оцінок. Найоб'єктивніший критик літератури — час. Що витримало його пробу, те залишається у скарбниці літератури світової чи української.

Правда, був ще один важливий позалітературний чинник, що підсилює байдужість українського читача до Винниченка. Це його „політика“, що її українці на західних землях і на еміграції засудили.

„Чорна пляма на совісті української еміграції“ лежить не від байдужості до Винниченкових творів, а від

байдужості до української мови, що поступово стає мертвою мовою. Не лише „Винниченко невідомий кільком поколінням українських читачів“ у діаспорі, а невідомий і Шевченко і вся українська література.

Гріхи української еміграції стосовно Винниченка, як їх перерахувала авторка, — ілюзорні. „Хвалити ілюзію“ можна з успіхом в поезії, але в публіцистиці ілюзія шкідлива, як шкодила Винниченкові утопічно-реформаторська настанова в політиці. („Хвалю ілюзію“ — це заголовок збірки поезій пані Марти Тарнавської, що свідчать про виразний поетичний талант авторки).

Винниченкова літературна творчість належить вже до літературної історії. Лише в її світлі та через оцінку Винниченкової творчості її сучасниками і пізнішими літературними критиками можна визначити її приблизну теперішню вартість.

В. Винниченко увів в українську літературу великий меценат і майстер мемуарів Євген Чикаленко (1861-1929). Він намовляв В. Н. Науменка надрукувати перше Винниченкове оповідання „Краса і сила“.

„Пізніше“, — пише Є. Чикаленко, — „коли В. Винниченко довідався, що то сталося по моему напосліданню, він став у мене частіше бувати і звав мене своїм „хрищенним батьком“... Коли Винниченко звернув із свого першого шляху і замість художнього малювання справжнього життя, до чого він має від природи великий хист, став публіцистом в белетристичній формі, я дуже жалкував, що не познайомив його з Життєвцем, може Винниченко, під впливом такого широкого світового знавця літератури, не звернувся б з свого правдивого шляху і тепер став би нашим Чеховим або Горьким... Правда, Винниченко тепер (1923 рік — М.К.) це в самім розвітті своїх літ, може він і покине своє моралізування в красивих письменстві, а дасть волю своєму стихійному талантові, який так яскраво проявляється в його невеликих безпретенсійних оповіданнях... 1) Через 13 років після цієї характеристики, літературний критик Михайло Рудницький писав: „Сила літературного таланту Винниченка спочивала в хисті скоплювати картини й ситуації реального життя. Але він не любив уводити в свої повісті й п'єси „ідеї“, що грішили дидактизмом і наївністю. Від цієї хвилини у його творчості

зарисовується щораз більша щілина, крізь яку щораз більшою течійкою проривається вода“.

Після вбивства Івана Стешенка (1873-1918) у Полтаві 30-го липня, Віктор Андрієвський характеризував цю видатну людину, зокрема літературознавця такими словами: „Своїм глибоким аналітичним розумом критик він умів одіржати поетичні перли від літературного сміття і не боявся одвести таким улюбленим товам, як його товариш по партії Винниченко, належне їм в літературі місце“.

Отже Винниченкові твори, на думку В. Андрієвського, подобалися „товпі“ (юрбі), цебто людям не з виробленим літературним смаком, а пересічній публіці, що цікавиться сенсацією, чи якимись новими незвичайними елементами літературного твору. Такого характеру твори в Америці, за наших часів, іноді попадають в категорію „бестселерів“, великі їх наклади швидко продаються, але через рік, чи два, після видання про них забувають, а класиків і далі перекладають чужими мовами та видають.

Успіх „Винниченкових“ творів був тимчасовий, кон'юнктурний. Зрозуміти що кон'юнктуру допомагає твердження Дмитра Чубиєвського: „Дуже популярним автором у Драмі бачив модернізм став В. Винниченко. Виходячи з заперечення народницько-побутового реалізму своїх попередників, він зосередив головну увагу на психологічно-моральних проблемах, що хвилювали інтелігенцію між двома революціями (1905-1917), з типовим для декаденту замилюванням до патології й обгрунтованню аморальності („Чесність з собою“) 4)

Але в західній Європі у 1920 роках ті проблеми вже не „хвилювали інтелігенцію“. На конференції у ВАН (27-го квітня 1980 року) цікаво доповіди виголосив Леонід Рудницький — „Винниченко на німецькій сцені“. Рок 1922 в Берліні відбувалася вистава п'єси „Брехня“ (Die Lüge) і „Чорна пантера та білий медвідь“. „Брехня“ мала на сцені чималий успіх, але рецензент — літературні критики писали негативні рецензії, дехто із саркастичними заввагами, особливо на п'єсу „Чорна пантера“. Один рецензент писав, що автора вигнали з українського уряду за те, що написав „Чорну пантеру“, закінчив він рецензію надією, що Україна і надалі буде постачати Німеччині пшеницю (а не культуру).

(Продовження буде)

Комуністи ввійшли...

(Закінчення зі стор. 1)

теперішню каденцію, закінчилися.

Французькі комуністи на чолі з Жоржем Марше в другий тур президентських і парламентських виборів, яка була вирішальною, підтримали всебічно Міттерана і соціалістичних кандидатів до парламенту й тим, без сумніву, спричинили до блискучої перемоги соціалістів. Тепер за це вони вимагають міністерських портфелів.

Дотепер соціалісти і особисто президент Міттеран ставили далекобійні передумови комуністам перед їхнім прийняттям в склад кабінету. Серед них була вимога засуду Москви за збройний напад і окупацію Афганістану, за втручання в справи Польщі, згода на приміщення американських ракет в Європі у відповідь на союезські СС-20.

Довгі й моменти бурхливих переговорів між французькими соціалістами й комуністами вкінці довели до успіху. Обидві сторони поступилися у своїх позиціях. Однак комуністи мусили поступитися значно більше. На підставі того домовлення чотирьох провідних комуністів увійшло до уряду.

Комуністичними міністрами стали: заступник комуністичного лідера Жоржа Марше Шарль Фітерман, Жак Раліт, Марсель Рігу та Анісе Ле Порс. Всі вони перебрали менш важомі пости в кабінеті. Жак Раліт став міністром здоров'я, Марсель Рігу міністром професійного вишколу, Анісе Ле Порс міністром адміністративних реформ. Фітерман перебрав важливий пост, хоч без спеціального приділу, а саме державного секретаря, що в європейських парламентських системах означає міністра відповідального за оформлення державних документів та за різні міжміністерські справи.

ТЕЛЕВІЗІЙНІ ПРОГРАМИ були контрольовані останні понад три місяці добровільними в кількості 4 тисяч осіб, членів „Коаліції для поліпшення телебачення“, групи, яка включає в рух, зорганізований серед американців, відомий під назвою „Моральної Більшості“. Коаліція заявила, що вона проголосить всеамериканський бойкот таким спонсорам телевізійних програм, де, на думку групи, є „надмір сексу, брутальності і профанації“. Ці дозорці-наглядачі над ТУ, що їх тут називають „моніторами“, продивлялися уважно кожну телевізійну серію, яка надається в простір у найкращий для показу час, тобто в „першорядний час“, і вкладали зібрані інформації в компютер, щоб побачити, які це спонзори найчастіше підтримують ці обурливі програми, що викликають застереження батьків і громадянства. Ці заходи Коаліції не викликають схвалення трьох великих телевізійних мереж: Сі-Бі-Ес, Ен-Би-Си і Ей-Би-Си, а вже загроза бойкоту зовсім їм не подобається і вони виступають проти пляну бойкоту.

ДО ЯКОЇ МИРИ ТУРЕЦЬКЕ ЖИТТЯ розложене терористами вказує факт, що поліційні органи натрапляють постійно на інформації про різні високопоставлених осіб у зв'язку з терористичними групами, а навіть актами. Останньо турецька поліція арештувала запідозрених в антидержавній діяльності двох редакторів відомої соціалістичної газети Кумгюріст. Редактора Мегмета Кемалю з'вільнено з тюрми після двох тижнів, а проти редактора Гікета Цетінкая далі триває слідство і він перебуває в тюрмі. Безпосередньою формальною причиною арешту Кемалю була його стаття в Кумгюріст, в якій він намагався провести паралелю між теперішніми військовими, які є при владі й тими, які були при владі в добі оттоманської імперії, а точніше в добі її упадку.

„Я маю всі підстави“...

(Продовження зі стор. 1)

вже дискредитованому методів ув'язнення інакше-мислячих у психотюрми, викличе негативну реакцію світової громадської думки, а тому скоплення активістів Гельсінкського руху в СССР і запропорення їх в табори для вбивць, грабіжників і хуліганів було санкціоноване (з урахуванням усіх можливих пропагандистських вигравішів і програвішів від таких операцій) на найвищому рівні: членом Політбюро ЦК КПСС, Головою КГБ СССР Ю. В. Андроповим — безсумнівно, всім Політбюром, включаючи Генерального секретаря ЦК КПСС Л. І. Брежнєва — майже напевне.

Отож я, як і мої соратники по Гельсінкському руху — не жертви судових помилок. Ми — жертви акції внутрішнього тероризму. Я маю всі підстави вважати себе закладником Політбюро ЦК КПСС, бо тримання мене в неволі насправді визнається не якимись там фіктивними вироками, а внутрішньою і міжнародною ситуацією, спричиненою в значній мірі політикою керівництва КПСС. Якби не вступ радянських військ в Афганістан і зв'язаний з ним крах політики розрядки, якби не чистка радянського суспільства перед Московською Олімпіадою, я, закінчивши попередній дев'ятирічний термін ув'язнення і заслання, влітку 1980 року був би на волі. Уже після останнього засудження із КГБ попередили мене, що, якщо я не „втихомирюся“, то, давши набутися парі років у товаристві останніх похитків суспільства, мене, не випускаючи на волю, ще раз засудять — на цей раз за політичним звинуваченням у „наклепі“ чи „пропаганді“.

Віддавши легальний опозиції до соціальної і національної політики КПСС біля 20-ти років життя, втерпівши за це важкі поневіряння, я опинився тепер в становищі поставленого поза законами вічного в'язня. У теперішній ситуації я не бачу для себе іншого виходу, як домагатися звільнення й виїзду з СССР, де для мене не залишено навіть мінімальної можливості для літературної творчості і політичної діяльності. Цю вимогу я підтримую голодуванням у день відкриття XXVI з'їзду КПСС, заложником політики якої я являюсь.

Лютий 1981. Табір Табача в Якутії. Вячеслав Чорновіл, український журналіст.

КОЛИ ПОДорожуєТЕ:

- АВТОМ власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОІЗДОМ
- ЛІТАКОМ
- чи КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас

акцидентова грамота
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Я. ВИЖНИЦЬКИЙ

ВИСТАВКА КАРТИН

у власній галерії у Гантері, Н. Й.
напроти мотелю „КСЕНЯ“. Ціле літо.

Відкриття в неділю, 28-го червня 1981 р.,
год. 1-ша по пол.
Відкріє ІВАН КЕДРИН

Галерія МАЯНА

21 Схід 7-ма вул.
Нью Йорк, Н. Й.

Від 26 червня — 11 липня 1981 р.

триватиме

ВИСТАВКА ПРАЦЬ

таких мистців:

П'ЕР ЖАКМОН, ОМЕЛАН
МАЗУРИК, ЛЮБОМИР ЯВНЮК
(зі Львова)

Відкриття в п'ятницю, 26-го червня 1981 р.,
о год. 7-й веч.

34-й КОНВЕНЦІЙНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЛІГИ в ЗСА спонзорює виставу

„ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ“

В головній ролі

Андрій Добрянський

в п'ятницю, 17 липня 1981 р., год. 7-ма веч.

Woodbridge Junior High School
Woodbridge, N.J.

Вступ \$7.00, діти \$3.50.

Замовляти:

ST. DEMETRIUS UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH
637 Roosevelt Ave., Carteret, N.J. 07008 • Тел.: (201) 541-1530

3-го липня ц. р. в мотелю „Ксеня“, Гантер, Н. Й.
Відкривається

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ Едварда, Юрія і Яреми КОЗАКІВ

Офіційне відкриття — 4-го липня ввечір, з багатою програмою під проводом
ред. УЛЯНИ ЛЮБОВИЧ.

Слово про мистців скаже ред. ІВАН КЕДРИН

1981 ЛІТНІ КУРСИ

УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ й УКРАЇНОЗНАВСТВА ІНСТИТУТУ СВ. ВОЛОДИМИРА

26-го липня до 22 серпня

• Українська мова — від початкового курсу для тих, котрі нічого їй мало знають щодо української мови (Натиск буде на розмовну мову і підготовку до читання)

до 13-ої класи

- Українська література
- Історія й географія України
- Історія українців Канади
- Релігія
- Українська хоровою музика
- Українська інструментальна музика (наприклад — бандура)
- Українські народні танці
- Українське мистецтво і вправність
- Вишивки
- Кераміка
- Писанки
- Кулінарія
- „Спорт“

КОШТ КУРСУ

(завдаток по 25.00 дол. від студента)

Перший студент з родини ..... 300.00 дол.
Другий студент з родини ..... 250.00 дол.
Третій студент з родини ..... 200.00 дол.

St. Vladimir Institute

620 Spadina Ave., Toronto, Ont., Canada, M5S 2H4

Замість квітів на саїку могилу
нашого Незабутнього Кузена

бл. п. д-ра Миколи Кузьмовича

зложили 100.00 доларів
на ПРЕСОВИЙ ФОНД „ЮНАКА“
Ірина і Володимир ЧУМНИ
Ольга і Роман ГАЄЦЬКІ

Замість квітів і в пошану

бл. п.
ВОЛОДИМИРА ЧЕРЕВАТЮКА
складаємо 25.00 доларів
на ПРЕС-ФОНД „СВОБОДИ“

Опечаленим Дружині, Дітям, Внукам і всій Родині
складаємо вислови глибокого співчуття.

Петро і Франка ГУМЕНЮК

В саїтку пам'яті

Інж. Віктора Вакуловського

зложили на ДІМ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
в Бавнд Бруку, Н. Дж.
50.00 доларів

Евдокія ПОЛІЩУК
Ірина ЛЕВЧУК

Замість квітів на саїку могилу

бл. п. Дарії Комаринської
нашої Дорогої Землячки з Городенки
на ПАТРІАРШИЙ ФОНД зложили:

Зеновія й Іван	Бундзюки	\$20.00	Корнелія і Роман	Соболю	20.00
Осипа і Ерест	Куровицькі	20.00	Софія і Володимир	Костюки	10.00
Зеновія і Василь	Никіфоров	30.00	Нестор Рибчук	10.00	
Марія Рибчук	20.00		Наталія Савчик	10.00	
			Іван Станіславський	10.00	

Гроші переслано на руки Іх Блаженства Патріарха Йосифа.

Ділимося сумною вісткою, що з Божою Волею,
6-го червня 1981 року, відійшов несподівано у Вічність
у Чикаго, Іл.,

УКРАЇНСЬКИЙ ПОЕТ.

бл. п.

КОНСТАНТИН БОГУСЛАВСЬКИЙ

народжений 22-го листопада 1918 р. в Харкові.

ПАРАСТАС відправлено в понеділок, 8-го червня 1981 р.
в похоронному заведенні Музика і Син в Чикаго, Іл.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 9-го червня 1981 р., о год. 10-й ранку в похоронному заведенні, а описля на місцевому цвинтарі „Елмвуд“.

Залишені в смутку:

Сестра з Родиною в Україні
ОЛЬГА БОГУСЛАВСЬКА — дочка

ТАМАРА КОМАРОВСЬКА з сином СЕРГІЄМ

Замість квітів на могилу, прохавмо складати датки на фонд
публікації збірки поезій Покійного на адресу:
„Америка“ — Фонд Поезії К. Б.
817 N. Franklin Street, Philadelphia, Pa. 19123

Замість квітів на саїку

бл. п. ОРИСІ СУДЧАК

під час Панахиди і похорону в Монреалі (18-20. 4. 1981),
склали на пресфонд „УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА“:

- по \$500.00 — д-р Я. І. Д. Миндюки (Ньюарк, Н. Дж.), О. І. Я. Чехут (Сарнія, Онт.);
- \$150.00 — працівники Української Секції Радіо Канада (Монреаль);
- по \$100.00 — М. І. В. Баніт (Монреаль), д-р В. І. В. Кліш (Філадельфія);
- \$60.00 — Л. Т. І. М. Білінські (Кліфленд);
- по \$50.00 — М. Стрілецька І. Б. К. та М. Роговські (сестра і брати в Канаді і США), Н. Кліш (Філадельфія), д-р Д. Роте (Ен Арбор, Міш.), д-р Я. Рокановський (Бостон, Масс.), д-р М. І. М. Цап (Детройт);
- по \$30.00 — Л. Жук, д-р М. Антонович (Монреаль), Л. І. Л. Луковський (Чикаго), З. І. М. Мартинюк (Блумінгтон, Інд.);
- по \$25.00 — М. Джулинська (Монреаль), Б. І. Х. Турченко (Філадельфія), Х. І. С. Шмотолоха (Сан Хозе, Каліф.);
- по \$20.00 — о. митрат Я. Гайманович, М. І. С. Звонко, М. І. А. Лебідь, С. І. В. Микитюк, О. Морозович, д-р Г. Рудницька, І. та Р. Темертей, Н. Чирба, О. І. О. Шевчук (Монреаль), Я. І. М. Харчук (Оттава), О. І. П. Чапельський, М. Ціпа (Ен Арбор, Міш.);
- по \$15.00 — В. та І. Мушка (Оттава), В. І. О. Огар (Ен Арбор, Міш.);
- по 10.00 — Б. Балицький, С. Барабаш, І. Бачинська, Л. Брикович, В. І. Н. Бродович, І. та М. Гладилевич, М. Давидович, А. та І. Дованчук, О. Кучарська, А. Лисак, М. І. М. Логущ, Д. Маланчук, П. Марчишин, О. Мація, Б. Мончак, С. Потрашко, Я. Пришляк, Я. І. Д. Савка, д-р Р. Сербин, В. Турченко, О. Турченко, Т. Турченко, І. Шевчук-Кларисон (Монреаль), д-р В. І. З. Бровинський, д-р А. І. Е. Гумецький, Т. Шевчук (Ен Арбор, Міш.), Р. І. П. Логущ (Торонто), К. Масіачук (Оттава), Т. Гайзел (Чикаго);
- \$9.00 — С. Король (Монреаль);
- по \$5.00 — М. Баран, М. Брикович, Н. Винницька, О. Долницька, М. Дзєрович, М. Кіт, Корічук, Н. Кузичин, о. І. Куташ, Л. Левницька, С. Мацук, Б. Мельник, Г. Ощипко, С. Панишак, Д. І. М. Плавюки, В. Роніш, М. Струмінська, М. Чайківська (Монреаль), Т. Мушка, Т. Мушка (Оттава), Л. І. П. Панчак (Брайтон, Міш.), І. та М. Пахолок, Е. І. С. Рогач (Ен Арбор), П. І. П. Фіцц (Вайтмар Лейк, Міш.);
- \$2.00 — О. Чарторинська (Монреаль).

Дар на ЕНЦИКЛОПЕДІЮ УКРАЇНОЗНАВСТВА,
замість квітів у пам'яті

бл. п. Орісї Судчак

зібрано в Монреалі, 18-20 квітня 1981 р.:

- \$50.00 — М. Стрілецька І. М. К. та Б. Роговські (сестра і брати в Канаді та США);
- по \$10.00 — Г. Михальчук, В. та І. Мушка (Оттава), Л. Брикович, О. Весоловська, М. І. А. Гладилевич, І. Павліт, д-р Г. Рудницька, Я. І. З. Роніш, В. І. О. Темко, Е. І. Г. Семишин;
- по \$5.00 — С. Баб'як, Н. Балущак, В. Гаврилюк, М. Дідух, М. Пянькі, І. Сеник, Я. Хохляк.

Усім Жертводавцям складає Родина, Українське Історичне Товариство і редакція Енциклопедії Українознавства СЕРДЕНЧУ ПОДЯКУ.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ
бл. п.

МАРІЇ ДАНИЛОВИЧ з ЛОДИНСЬКИХ

відправляється

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

Ню Гейвен, Конн., 2-го липня, год. 8-ма рано,

в церкві св. Михаїла;

Вунсакет, Р. Ай., 1-го липня, год. 9-та рано,

в церкві св. Михаїла;

Ньюарк, Н. Дж., 1-го липня, год. 7:15 ранку

в церкві св. Ів. Хрестителя;

Ню Кенен, Конн., 2-го липня, год. 8-ма рано в мо-

настїрї отців Францисканів;

Чикаго, Іл., 2-го липня, в церкві св. Володимира

і Ольги;

Рим, 2-го липня, в церкві отців Студитів.

В пам'яті Найдорожчої Мами, складають на Український

Музей у Ню Йорку 200.00 дол., і просять про молитви —

доньки:

ІВАННА ГАНУШЕВСЬКА

І ОЛЕКСАНДРА КИЗИК

з Родинами

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями,
що 23-го червня 1981 року, в Ембрідж, Па.,
з Волі Всевишнього, несподівано, на 29-му році життя,
відійшов у Вічність

бл. п.

О. ЄВГЕН КРИВОЛАП

настоятель парафії св. Володимира Української Православної Церкви
в Ембрідж, Па., народжений 1-го грудня 1951 р. у Філадельфії, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ: ПАРАСТАС в середу, 24-го червня 1981 р., о год. 7-й веч. в Церкві-Пам'ятнику в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ПОХОРОН в суботу, 27-го червня 1981 р. ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА о год. 10-й ранку в Церкві-Пам'ятнику, а описля на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В безмежному горю:

МІЛІА — мати
МАРІА — дружина
ВОЛОДИМИР — брат
Д-р ЮРІЙ І ОЛЯ КРИВОЛАП — дядько і тітка
ЮРІЙ КРИВОЛАП — двоюрідний брат

ПРАВНИЧА СЕКЦІЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА

ТА
ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ПРАВНИКІВ в ЗСА

повідомляють з правдивим смутком, що 20-го червня 1981 р., помер у Ню Йорку,
народжений 18-го лютого 1910 р. в Перемишлі, Я був похоронений
на українському цвинтарі св. Андрія в Бавд Бруку в Нюджерському ставті

сл. п.

Д-р ВОЛОДИМИР САВЧАК

кол. адвокат, член керівних органів Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА
і голова Товариства Українських Правників у ЗСА.

Схилиючи голови в пошані до великого труду й заслуг Покійника для всієї української громади, зокрема її правничого стану, складаємо його Достойній Дружині п. Мирославі, Доні Марті Савчук й цілій Родині вислови глибокого співчуття наших членів з приводу їх неповоротної втрати.

УПРАВИ НТШ і ТУП

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що 22-го червня 1981 року в Міннеаполіс, Мінн., несподівано,
упокоївся в Бозі,

наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО і ДІДО

бл. п.

ВАСИЛЬ МИХАЙЛО ДОРОЩАК

проживши 84 р. трудовитового життя, народжений в Золочеві, Україна.

ПАРАСТАС — в середу, 24-го червня 1981 р. в похоронному заведенні Капала Глобек в Міннеаполіс, Мінн., о год. 8-й веч.

ПОХОРОН — в четвер, 25-го червня 1981 р., о год. 9-й ранку, з того ж похоронного заведення до церкви св. Константина в Міннеаполіс, Мінн., а описля на Gettysmane cemetery.

Горею прибиті:

дружина — АННА
син — д-р ІВАН ДОРОЩАК з дружиною НАДІЄЮ
внуки — АНДРІЙ, МИХАСЬ, НАТАЛКА і МАРУСА
сестра — СТЕФАНІЯ РУДА
Ближча і дальша Родина в Україні і диспори

Виступи українців у Джорджії

Українці в Джорджії мали вже цього року нагоду проявити себе у своїй культурно-національній праці. Першою цікавою подією тут була участь українців в Інтернаціональному Фестивалі Мистецтва влаштованому 2-го травня на Північному кампусі Декалбського коледжу, в якому брало участь багато національностей. Від українців виступили капеля бандуристок „Червона Рута” під проводом Лариси Темпель-Барабаш. Від Асоціації Українців Джорджії виступав хор рідношкільної дитвори під диригентурою Ярсу Гайдук. Тереза Лозинська влаштувала показ писанок і керамічних виробів, прикрашених українськими візерунками. Все це була її власна продукція і то на високому мистецькому рівні. Алла Марченко з іншими жінками мала розпродаж українських торгів. З цієї нагоди презентувала АУД А. Марченко мала нагоду 27-го квітня бути на інтерв'ю на одній з місцевих радіостанцій, де вона інформувала про українців та про працю АУД. Це була вдала і корисна імпреза, яка до того ще й частинно оплатила себе.

Особливо милою несподіванкою був також виступ українців Джорджії в місті Мейкон 31-го травня в американській баптистській церкві Лоренс Драйв. Пастором в ній є національно свідомий і активний українець з Північної Кароліни — Стефан Кристалка, який колись належав до української прес-вістерської церкви в тому місті. Будучи старшиною при американському війську в Джорджії, він оженився з місцевою американкою. Пізніше, скінчивши богослов'я, він став баптистським пастором. Його дружина — з дитинства полюбила український наріз та його культуру. Вони стараються краще пізнати життя і стремління українського народу. Тому їхня дочка провела вже кілька літніх місяців на Союзувці. Сам пастор Кри-

сталка зі своєю дружиною кілька разів відвідав Україну, а останньою — українців в Югославії.

Приїхавши до Мейкон, наші співачки мали мило несподіванку. Сам пастор, його дружина, дочка і невістка були в вишитих сорочках; його церква громада приготувала спільний обід для всіх учасників; заповідано вечірне Богослуження та українську імпрезу. Молитву перед іконою по-українськи провів пастор В. Боровський, а по-англійськи — пастор С. Кристалка.

Український виступ у цій церкві складався з промови О. Боровської, яка здобула свою богословську освіту в Англії. Вона розказала про вісний переживання її з родиною під час Другої світової війни. Хор АУД проспівав кілька церковних і народних пісень під диригентурою Ольги Андервуд-Цегельської, а капеля бандуристок у супроводі бандур проспівала кілька українських пісень. Після них проспівали дуетом і тріо дві народні пісні М. Міллер, Л. Келли, і Д. Лозинський. На закінчення пастор Кристалка проспівав одну народну пісню. Тут варто згадати, що тиждень перед цим капеля бандуристок завдяки старанням пастора Кристалки, мала нагоду виступити на телевізійній станції в Мейконі.

На закінчення цього виступу презентувала АУД А. Марченко подякувала пасторові та його церковній громаді за їхнє запрошення і сердечну гостинність, властиву американцям тут, на півдні.

Кожний із нас, українців, відчув, що саме це українцям, у першу чергу, треба робити у вільному світі для добра України — нести українську правду у цей світ, плекаючи дух правдивої християнської любові, єдності і терпимості поміж собою і у відношенні до інших народів, між якими Бог нам дав нагоду жити.

В.Б.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагус Омелья Твардовський
ФОТОРЕПОРТАЖ З 24-ОХ ВІДБИВАНКОВИХ
ПЕРШОСТЕЙ УСЦАК — 1981 РОКУ.

Учасники 24-ох відбиванкових першостей УСЦАК, що їх господарем було УСВТ „Ч. Січ”

Трофеї і медалі, уфундовані Українським Народним Союзом, вручив разом із членами проводу турніру головний редактор „Свободи” і офіційний представник УНС Зенон Сниклик. Трофей віцечемпіонкам турніру, дружині УСВТ „Ч. Січ” вручив Зенон Сниклик капітанові Марії Ганич.

Чемпіонки жіночої групи турніру з дружини УАСТ „Лев” Чикаго: У. Білинська, Б. Білинська, О. Дахнівська, І. Дачишин, М. Дзвінчик, А. Голембівська, М. Дахнівська, після вручення їм Трофеїв. У другому ряді — члени Проводу турніру: д-р Т. Гунчак, О. Мосієнко, О. Напора і О. Твардовський.

Першу групу чоловіків, дружини СУМ — Торонто: І. Еліяшевський, Ю. Тарнавський, О. Станько, Р. Комаровський, Б. Івасюк (відсутній П. Стефанюк) з Трофеями чемпіонів.

Нема то як на

СОЮЗІВЦІ

ОСЕЛІ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ

Найкраще місце відпочинку і вакацій
в Кетсільських горах біля м. Кер-
госкон, Н. Й.

Замовляйте місця завчасу на:
КІМНАТИ — на незрівняний вакацій-
ний побут на СОЮЗІВЦІ!

Гірська природа, відновлені кімнати, домашня кухня, 8 тенісних кортів, відбиванкові площі, олімпійського розміру басейн, мистецькі і розважальні імпрези, забави та багато інших угоджень

ДИТЯЧИЙ ТАБІР

хлопці від 4-го липня — 18-го липня 1981 р.

КУРСИ УКРАЇНСЬКИХ
НАРОДНИХ ТАНКІВ

ПОЧАТКІВЦІ — від 19-го липня — 1-го серпня 1981
ЗАВАНСОВАНИ — від 2 серпня — 15 серпня 1981 р.

КУРСИ УКРАЇНСЬКОГО
МИСТЕЦТВА

від 18-го серпня — 31-го серпня 1981 р.

Ім'я,

прізвище

Адреса

Збірна „зірок” турніру, що були нагороджені золотими медалями УНС: Н. Паславський, А. Казура, „Ч. Січ”; І. Еліяшевський, О. Станько (відсутній П. Стефанюк), СУМ — Торонто; і О. Олексюк, „Лев” Чикаго. В другому ряді: О. Мосієнко, О. Твардовський і О. Напора, члени Проводу турніру.

Збірна „зірок” жіночої групи з медалями УНС: М. Дахнівська, У. Білинська („Лев”) М. Ганич (відсутній І. Дармохвал „Ч. Січ”), А. Голембівська, Р. Білинська („Лев”).

Дружина віцечемпіонки УСЦАК — 1981, перший ряд (зліва): О. Бурчаківська, Л. Тицька, П. Котляр. У другому ряді: І. Дармохвал, М. Ганич, капітан і тренерка І. Паславська. В третьому ряді: М. Панько і С. Моравська.

Віцечемпіони відбиванки УСЦАК — 1981 року: у першому ряді (зліва): Б. Івасюк, Р. Бойчук, М. Паславський, А. Галинський, П. Гунчак. У другому ряді: Н. Паславський, капітан і тренер, А. Казура, Б. Новаківський, Ю. Темницький.

(Світлана Іван Ориняк)

• ВАКАЦІ •

ЗАСЛУЖЕНИЙ ВІДПОЧИНОК БУДЕТЕ МАТИ НА

„ЗЕЛЕНОМУ КЛИНІ”

Оселя біля Союзівки і Сумівки, на яких можете
забавитися кожного вікенду.

- Оселя „Зелений Клин” має багато простору для дітей, спортивні площі, басейн, озеро, касино на час дощу і всі вигоди. Всі кімнати приватні. Гарячої і змінної води подостатком.
- Ціни дуже доступні. Прошу дзвонити:

(914) 647-6265 або (914) 647-9535

Власники — Ольга і Микола Василич

Granite

Marble

Bronze

Телеф. (201) 372-0468

ROSE-HILL MONUMENTS

184 UNION AVENUE IRVINGTON, N.J. 07111
S. ZELINSKY — ПИЛИП ЧУН

ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО НАДГРОБНИКІВ. СТАВЛЯЄМО ПАМ'ЯТНИКИ НА ВСІХ ЦВІНТАРЯХ І НА СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, НЮ ДЖЕРЗІ І СВ. ДУХА В ГЕМПТОНБУРГІ, НЮ ЙОРК.

Нова...

(Продовження зі стор. 2)

кажучи іншими словами, треба збільшити економічну активність, у тому також затрудилення робітників, безробіття яких сягає біля вісім мільйонів осіб.

Це були додатні сторони нової економічної політики Уряду ЗСА. Економічне планування теоретично виглядало доволі стимулюючим, а з цим воно скріплює сподівання поліпшення економічної ситуації країни. Тому президент Роналд Реген у своїй промові до Конгресу 28-го квітня ц.р. наголосив кончеюність схвалення його господарської програми в цілості, і приступлення до акції. У цій доволі хаотичній господарській ситуації — важливо привернути довіру громадянства, без кооперації якого програма не буде успішною. В минулому, багаторазово обіцявано громадянству різні блага і полегшії, але цього ніколи не додержано. Тому так важливо переконати громадянство на основі практичних фактів, що ця економічна програма буде діяти в його користь, і на поліпшення народного господарства країни. Якщо так станеться, тоді Уряд здобуде повну підтримку громадянства в реалізації нової економічної політики, а це буде запорукою успіху заплянованої реформи країни.

ВІДПІШІТИ
ВІД НАС

ОЛЕГ ГРИНИШИН, член УНС Відд. 207 Галицька Січ в Діріфлді, Масс., помер 8-го травня 1981 р. на 90-му році життя. Нар. в Зах. Україні; членом УНС став у 1922 р. Залишив у смутку багато членів своєї родини. Похорон відбувся 11-го травня 1981 р. на українському цвинтарі у Вітлей, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!
Павло Рева, секр.

КАСЯ ЗАЙОНЧОВСЬКА, членка УНС Відд. 247 у Вілмінгтоні, Дел., померла 26-го березня 1981 р. на 88-му р. життя. Нар. 1894 р. в с. Молодовичі, Перемишль, 3. Україна; членкою УНС стала у 1927-му р. Залишила у смутку сина, дві доньки, 7 онуків і 8 правнуків. Похорон відбувся 30-го березня 1981 р. на цвинтарі Грейс-Меморіал Парк у Ферігуст, Дел.

Вічна Їй Пам'ять!
Михайло Маср, секр.

ЄВДОКІЯ ВОЗНЯК, членка УНС Відд. 373 Сестричтва Любови в Ст. Лео, Мо., померла 15 квітня 1981 р. на 62-му р. життя. Нар. 1916 р. у Вербіці, Тернопіль, Україна; членкою УНС стала у 1950 р. Залишила у смутку Романа, доньку Надію та сестри Марію і Гелен. Похорон відбувся 17-го квітня 1981 р. на цвинтарі Вознесіння в Ст. Лео.

Вічна Їй Пам'ять!
Ярослава Вільямс, секр.

ЗБОРИ
ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ,
28-го ЧЕРВНЯ 1981 р.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Дж. Річні загальні збори С-ва Любос 37-го Відд., о год. 12:30 по пол. у малій церковній залі. Просимо всіх членів прибути на ці збори. На порядку: звіти Управи, К. Комісії та вибір Управи на 1981 р. На зборах буде присутній головний організатор УНС п. В. Орловський. По зборах буде перекуска. — Анна Гнатюк, секр.

Чи це моя...

(Продовження зі стор. 2)

приятелі твердять, що це був би добрий реєстр частини культурного життя для нашої історії. Ці рецензії, надруковані в щоденнику, лежатимуть в пивниці і ніхто не знатиме про них, хіба якийсь спеціаліст — науковець зможе ними цікавитися. Надруковані в книжці, що могла б зватися „Українська література у вільному світі”, чи якось інакше, ці рецензії були б доступні ширшому загалові.

Якби можна було зорганізувати всіх авторів, про книжки яких я писав рецензії, то можна було б тоді спільними силами видати книжку з рецензіями, та я добре знаю, що це неможливо. Знаю також, що важко було б знайти такого месенатера, який хотів би допомогти українській літературі та видати цю книжку, про яку колись згадували в історії української літератури у вільному світі, не забуваючи і про її видавця, бо про нього була б згадка в цій книжці.

Якби воно не було, а я ще раз згадую про це, що моя книжка „Література життя” могла б бути не останньою моєю книжкою, а передостанньою...

Принаймні мої ширі приятелі і любителі української літератури так думають. А ця моя стаття колись може бути доказом на те, як ставилися мої сучасники до рідної літератури у вільному світі під час поневолення Московою Україною...

Дуже прикро було б мені, якби хтось міг подумати, що я пишу рядки для самохвальби, а не „для загального добра”.

Бо скажіть самі: чи за 20 або й 30 років не цінною була б книжка, в якій були б оцінки двох або й трьох соток книжок, друкованих у тому часі, коли в Україні лютувала Москва?

• РІЗНЕ •

Даром для всіх книжечка
ЗА УКРАЇНУ
ДІДУСЕВІ СЛОВА
Пишіть на адресу видавця
EUGENE BEREZINSKY
40-14 44th Street
Long Island City, N.Y. 11104

• REAL ESTATE •

Коло Союзівки продається
з причини виїзду
ДІМ-РАНЧА
5 спальнь, 2½ ваннічки та до-
ходове бонг 2-ма
спальнями.
Тел.: (914) 626-7804

• FUNERAL DIRECTORS •

Richard H. Burnadz
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
McNERNEY BURNADZ
FUNERAL HOME
371 Lakeview Avenue
OLIFTON, N.J.
Phone (201) 772-1880
R. H. Burnadz —
J. J. McNerney
Funeral Directors
Chapels available through-
out the Metropolitan Area.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК

Займається Похоронами
в БРОНКСІ, BROOKLYN,
NEW YORK, ОКОЛІЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА
ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

SINKOWSKY

FUNERAL SERVICE
3535 East Tremont Avenue
BRONX, N.Y. 10465
Tel.: 863-2475

191 Avenue "A"
NEW YORK, N.Y. 10009
Tel.: 674-3630

Директор ПОСНІФ
СЕНКОВСЬКИЙ
Займається влаштуванням по-
хоронів в каплицях, полі-
цейних і кожних районі
міста. Похорони по міл-
лионних цінах.

Шукаєте за другим прибутком?

Станьте
ОРГАНІЗАТОРОМ
УНСоюзу

НА ПОВНИЙ ЧАС, АБО НА КІЛЬКА ГОДИН.

Можете починати свою кар'єру, організуючи
спершу свою родину і приятелів.

За інформаціями пишть до:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
30 Montgomery St. • Jersey City, N.J. 07302
Atten: Organizing Dept.

або телефонуйте: (201) 451-2200 (Collect)
або (212) 227-5250

У ВАКАЦІЙНИХ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
СВОБОДА

появилася вже друком монументальна збірка
літературних оцінок

Д-ра Луки Луцева

ЛІТЕРАТУРА І ЖИТТЯ

Книжка у твердій темній полотноній обгорці з золотими лі-
терами більшого формату, має 480 сторінок і охоплює повне
пістоліття (1925-1975 рр.)

Література і життя, це дійсно монументальний твір, а в ньому
біографія, оригінальні статті і рецензії про:

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, ІВАНА ФРАНКА, ОЛЬГУ КОБИЛЯН-
СЬКУ, БОГДАНА ЛЕПКОГО, ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА, ВОЛО-
ДИМИРА ВИННИЧЕНКА, ВАСИЛЯ ПАЧОВСЬКОГО, МАР-
КІЯНА ШАШКЕВИЧА, ТИМОТЕЯ БОРДУЛЯКА, ОЛЕКСАНД-
РА КОРНІЙЧУКА, ОЛЕСЯ ГОНЧУКА і ВОЛОДИМИРА
СОСЮРУ.

Мешканців стейту Нью Джерзі зобов'язує
5% стейтового податку.

Належність платна лише в амер. долларах \$20.00

Замовляти: + порто \$1.00

SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації „Свободи”

30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Прошу змінити мою адресу:

„СВОБОДИ” □ „УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА” □

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС)

Ім'я і прізвище

Адреса

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище

Адреса

На зміну адреси проситься
ОБОВ'ЯЗКОВО долучити 50с